

Đôi ông đôi ông là mẹ tôi về Giám mục tiên khởi của mẹ tôi giáo phận, thôi mà cuộc sống ngài vẫn luôn đôn sơ và đằm bằm, nếu không muốn nói là khốc khốc.

Đức Cha Micae Nguyễn Khắc Ng

Bên Thơ Nhĩ Kỳ, Azit Nexin, tác giả cuốn “Nhớ ng nhớ thích đùa”, đã trình làng mẹ tôi tập truyện ngắn và tiểu thuyết: “Con cái chúng ta gọi là thơ”. Còn tôi viết Nam, nhạc sĩ Thơ Nguyễn đã sáng tác mẹ tôi ca khúc qua đó giả thuyết được ông: “Bố là tốt cả”. Thì ra bố hát con khen hay và ngược lại, con hát bố khen hay, âu cũng là lẽ thường tình của cuộc sống: mẹ tôi gọi cả nhà mà không khen. Cùng mẹ tôi thơ thẩn, giả xin ăn theo cùng giáo phận Long Xuyên, viết về mẹ tôi ng nhớ cha trên cùng tập viết, đó là Đức Giám Mục Micae Nguyễn Khắc Ng.

Vào những năm đầu thập niên sáu mươi, khi y già còn bé tẻo tẻo, cũng mẹ tôi hoa phồng nở và mùa hè sắp sửa trở về, thì tôi thơ có hai ông “Vít Vít”, tức là hai Đức Giám mục, thơ ông lui tới các Tiểu chủng viện thuộc di sản “Bức k di sản”: Đức Cha Phil. Nguyễn Kim Điền, giáo phận Cần Thơ và Đức Cha Micae Nguyễn Khắc Ng, giáo phận Long Xuyên.

Đức Cha Điền thơ ông đôn và chi u nh ông hình nh về dòng Tiểu Đ. Các chú rít lý làm tâm phốc khốc u phốc khi thơ y ngài đôn xe xích lô và sống giữa nh ông anh em lao động. Giữa nói cả ngài còn ngớt hồn cả đôn cát và mát hồn cả đôn phen. Riêng n c c i cả ngài thơ là đôn thơ ông và đôn m n.

Còn Đức Cha Ng thì nh p đôn mẹ tôi cách trực tiếp, gọi là thơ u giáo phận Long Xuyên, mẹ tôi giáo phận mẹ tôi toanh vùng đôn sông Cửu Long về nh ông nhu c u thơ t c p bách về xây đôn c s v t ch t cũng nh tinh thơ n, nên r t c n nh ông ng nhớ c ng tác.

Các ngài thơ ông k t thúc chuy n vi ng thăm cả mình b ng cách cho các chú ngh h c m t ngày, đôn thơ i trao cho cha qu n lý m t s t i n, đôn đãi ch ng vi n m t b a c m thơ nh so n, v n đôn c g i là “caena magna”!!!

Tôi đây thì “ý đôn đen t i”, hay nói cách khác, s “bí m t” cả các ngài m i đôn c b t mí, đó là kêu gọi các chú đã h c h t l p đôn nh t, mau m n ghi tên gia nh p giáo phận cả các ngài.

Theo ngôn ngữ hi n nay, nh ông chuy n vi ng thăm nh thơ ch c ch n s đôn c g i b ng danh t “m c v tuyền lính”, hay “m c v m lính”.

Đức Cha Ng r t “có duyên” trong lãnh vực này. Không hi u do “tuyên truyện”, hay r tai cách nào đó, mà trong nh ông k h m t s các thơ y thuộc các giáo phận, cũng nh các dòng tu, đã kéo nhau về Long Xuyên đôn giúp thng. Và thơ i b y gi, bản dân thiên h đ g i l c l ng này là “lính đánh thuê”.

Tr c khi đôn c g i t i các giáo x, các thơ y thơ ông đôn c t p trung t i Tiểu chủng viện Á Thánh Ph ng Châu Đ, đôn h c h i m t cách r t bài b n v ch đ s rao gi ng. M i năm thơ ông có

một chuyên biệt, chúng hân hân c hân và Phúc âm theo thánh Matthêu, thánh Luca...Ngoài ra, còn trau dồi thêm về khả năng sinh hoạt. Phần này thuộc về do các huynh trưởng Hội đồng Đền thờ trách.

Cho tôi ngày hôm nay, hầu như thây nào thây bầy giở cũng vẫn còn in đậm những dấu ấn không niếm khó mà phai nhạt về một người cha rất mực công bằng, những cũng rất mực yêu thương con cái mình.

Có những lúc ngài đã mắng cho một trẻ te tua, những rồi sau đó ngài lại ôn tồn ân và khuyển khích:

- Tao nói là nói thôi, còn mày không có thì thôi, vì c gì mà phôi bu n!

Trên c h t, ngài đã c x r t m c công b ng đ i v i các th y.

S công b ng này phần nào đ c t l qua quy t đ nh: t t c các th y c a Long Xuyên đ u ph i đi giúp x hai năm, cho dù đang h c ở Saigon, Đà t và ngay c Rôma cũng v y.

Các cha giáo ở Đà t cũng nh ở Rôma đã nhi u l n can thi p đ xin rút b t hay chuy n đ i th i gian, chúng hân m t năm giúp sau khi đã xong tri t h c và m t năm giúp sau khi đã xong th n h c, đ tránh đi tình tr ng “tr t xích”. Th nh ng, s g i ngài đã quy t là đã quy t, chúng h đ i thay.

Hân th n a, th i b y gi nh ng th y đ c g i đi h c ở Đà t và Rôma, v n đ c li t vào hàng u đ i, nên bù l i trong th i gian đi giúp phần l n nh ng th y này đ c g i vào hai “lò th l a”, đó là Phú Qu c và Tr ng trung h c S Sáu, do cha Nguyễn Th ng Uy n ph trách, đ đ c “hu n nh c” h u tr thành “thép đã tôi th đ y”, cũng gi ng nh v c đào luy n các lính m i t i Chi Lăng: “quân tr ng đ m hôi, chi n tr ng b t đ máu”!!!

Tuy nhiên, ngài lại t ra r t m c yêu th ng đ i v i các th y.

Sau khi làm đ n xin gia nh p giáo ph n Long Xuyên, m i chú đ u ph i g i v cho ngài m t m hình. Ngài đ t t c nh ng t m hình y trên bàn, ghi tên t ng chú. Vì th , khi đi ngh h e, t t c nh ng chú đã ch n Long Xuyên làm quê h ng c a mình, cùng đi v v i nhau đ “trình di n” ngài. M c dù đây m i ch là l n g p g đ u tiên, th mà ngài đã g i tên t ng chú trúng phong phúc, không sai tr t m t ai. Th t là tuy t v i

Th i b y gi , các chú cũng nh các th y đ u đ c hoãn đ ch vì lý do tôn giáo. M i năm có nhi u đ t đ i gi y hoãn đ ch. Vì th , khi giúp văn phòng Ti u ch ng vi n Têrêxa, ngài đã b o g a ph i lên danh sách t ng đ t cho su t c m t năm và đ a sang cho ngài ký, r i c t trong t , đ c đ ng h n l i lên. Ngài nh r t k , nên m i khi t i đ t, ngài l i sang Ch ng vi n và nh c:

- Mày lên Nha Đ ng Viên đ i gi y cho tao.

Nói đ n, th nào ngài cũng dúm cho ít ti n vào tay và b t ph i đi máy bay, ch không đ c đi xe đò. Th là ch v c mua vé, ra “phi tr ng” Vàm C ng, lên máy bay dân s hai chong chóng và sau hai m i phút đã t i Tân S n Nh t.

Cũng vì lá bùa h m nh là t m gi y hoãn đ ch, nên m t s th y cũng nh m t s chú đã l i đ ng lòng nhân t và r ng rãi c a ngài. M c dù đã xu t và không còn tu n a, nh ng v n gãi đ u gãi tai, xin ngài th ng ban cho gi y hoãn đ ch, đ ti p t c nh ng năm tháng đ i h c, b ng không thì v c h c s b c t ngang và t c ngh n.

Lúc y, nhi u anh đã c gan dám h a v i ngài r ng tr khi xong cái n đèn sách, s tính l i chuy n tu trì. Ngài ch m m c i trong tình l ng, vì đã bi t rõ t n tim đen, có anh nào h c xong mà tu l i đâu.

Th i b y gi , ngài qui đ nh m i tháng cha s ph i c p cho thày x ít là hai trăm đ ng. Và khi v Toà Giám M c tham đ c m phòng tháng, ngài còn c p thêm hai trăm đ ng n a, g i là ti n xe pháo, đi l i và b i đ ng.

Th nh tho ng có đ p lên thăm Đ c Cha, bao gi ngài cũng b t đ u b ng câu:

- Mà có c n ti n không đ y.

- D th a Đ c Cha, ti n ai mà không c n ch .

Th r i ngài cúi xu ng, kéo ngắn bàn và đ a cho m y ch c đ ng.

Đ i v i các cha cũng v y. Nh ng cha nào thi u l , thì c vi c vô t đ n xin v i ngài. Chính tay ngài gói ti n, đ tên và phân phát trong đ p c m phòng thánh.

Hi n gi , m c dù đã trăm tu i, th nh ng t t c s ti n bàn dân thiên h bi u, ngài đ u chuy n thành l , cho vào phong bì và m i l n có cha t i thăm, ngài đ u s n sàng ban cho. Nh ng l y th ng là nh ng l béo!

Gã còn nh , l n kia th theo l i m i c a ban giám đ c, ngài lên Đà l t đ truy n ch c. Ngay t i hôm đ u tiên, anh em Long Xuyên kéo xu ng phòng đ chào. V a nhìn th y, ngài bèn h i ngay:

- Chúng mày mu n xin cái gì v y?

- Th a Đ c Cha, cái mà không ai ch c .

- L i ti n ph i không? Chúng mày làm nh tao nhi u ti n l m thì ph i?

- D , hình nh m i ti n b c trên th gian này đ u chui c vào túi Giám m c?

Ngài tr n m t và h i:

- Đ a nào ăn nói l u láo th ?

Nói thì nói, nh ng cu i cùng ngài v n cho anh em Long Xuyên m t s ti n đ làm quĩ chung.

Riêng nh ng anh em m i lên, l i còn đ c ngài t ng thêm cho m i ng i sáu trăm đ ng đ mua b sách luân lý c a Noldin.

Các cha giáo Đ l t h u h t đ u xu t thân t các n c ph ng tây, nên không th phát âm m t s t ti ng Vi t cho đúng đ c. Vì th , ngài th ng đ c g i là “Monseigneur Ngu” (vì không đ c đ c ch Ng). Nghe v y, m t tên Qui Nh n bèn nói v i gã:

- Đ c cha c a m y ông k quá, ai l i tên là Ngu.

T c khí, gã bèn ph n pháo b ng cách kê t đ ng:

- Còn Đ c cha c a m y ông là gì bi t không? Monseigneur Cac (Đ c cha Hu nh Đông Các).

Th là anh chàng Qui Nh n kia bèn ph i t t ngòi.

Có l cũng vì v y mà th y H B c Xái, hi n là cha giám đ c Đ i ch ng vi n Thánh Quý, C n Th , đã ph i đ i tên mình thành Tr nh Anh Tài su t th i gian tu h c t i Giáo Hoàng H c Vi n chng?

Th i b y gi , khi còn làm các chú hay các th y mà ti toe vi t lách, đ ng s r t có th s b m t “c” đ nh ch i, nghĩa là s b lo i và không còn đ c ti p t c con đ ng tu trì c a mình n a, b i vì giáo lu t đã qui đ nh m i s vi t lách đ u ph i đ c phép c a b trên và m i th in n đ u ph i có “nihil obstat” và đ c “imprimatur” đàng hoàng t t .

Vì trót đ u t vào cái ngh b c b o này, nên gã đã ph i trình bày v i cha De Diego, lúc b y gi đang làm vi n tr ng. Ngài r t ng h cho cái c m c m cỏi y.

Th nh ng, khi vi t xong cu n “Hình bóng cũ” và đ nh cho ra m t vào mùa Vu Lan năm 1971, mùa báo hi u, đ t ng nh công n m hi n, nh Th ng To Thích Nh t H nh đã làm tr c đó v i cu n “Bông H ng Cài Áo”, gã đã ph i trình b n th o lên cho ngài. Và ch m t ngày sau, ngài đã đ c xong và b o:

- Mày vi t cũng đ c đ y, nh ng sao không chia thành t ng ch ng, t ng m c h n hoi, ai mà c m i đ n l i đ s 1, s 2, s 3...

- D th a Đ c Cha, cái m t b y gi nó th .

- M t v i ch mi c... Đây, đ ng có mà m m ng đ y nhé. M y ông ngh sĩ là hay m m ng l m đ y.

- D con đâu có m m ng, vì n u m m ng thì đâu có làm văn phòng đ c và nh t là đâu có

đánh đ̄ c danh sách hoãn đ̄ ch cho Đ̄ c Cha.

Ngài chép mī ng và b̄ o:

- M̄ i nói có v̄ y mà đã gân c̄ ra mà c̄i!!!

Th̄ i b̄ y gī , ngài phát đ̄ ng ch̄ ng trình gây quỹ đ̄ xây đ̄ ng ch̄ ng vī n b̄ ng cách phát b̄ ng ân nhân. B̄ ng đã đ̄ c in và ký s̄ n, r̄ i trao cho th̄ y Nguȳ n Công Danh ph̄ trách, vì ch̄ th̄ y th̄ t đ̄ p. C̄ lâu lâu, ngài l̄ i đ̄ a sang m̄ t danh sách và th̄ y Danh có nhī m v̄ ph̄ i vī t tên các v̄ ân nhân vào b̄ ng.

Vì cùng giúp v̄ i nhau, nên m̄ t ngày kia gã b̄ ng n̄ y ra m̄ t “t̄ i kī n” đ̄ ngh̄ ch nḡ m. Gã nói v̄ i th̄ y Danh:

- Ông hãy vī t cho m̄ i đ̄ a m̄ t b̄ ng ân nhân v̄ i s̄ tī n đ̄ ng h̄ là m̄ t trī u đ̄ ng.

M̄ t trī u đ̄ ng h̄ i y to l̄ m, vì đ̄ đ̄ c m̄ t b̄ ng ân nhân, thì ch̄ m̄ t có m̄ i ngàn và t̄ ng chi phí xây đ̄ ng ngôi nhà th̄ Chính Tòa hī n nay ch̄ m̄ t có ba m̄ i trī u mà thôi.

Hai đ̄ a trang tr̄ ng đ̄ t b̄ ng ân nhân c̄ a mình trên bàn, bên đ̄ i t̄ m kính. Th̄ r̄ i m̄ t bū i sáng, ngài ghé vào văn phòng ch̄ ng vī n, nḡ m nḡ m nghĩa nghĩa m̄ t h̄ i, r̄ i túm đ̄ u hai đ̄ a, cú cho m̄ y cái và nói:

- Chúng mày có giúp tao đ̄ c m̄ t đ̄ ng b̄ c nào không?

- Đ̄ th̄ a Đ̄ c Cha, đây là đ̄ th̄ ng công cho nḡ i vī t, mà Đ̄ c Cha cũng ch̄ ng m̄ t đ̄ ng b̄ c nào.

- Chúng mày th̄ t là quá l̄ m, quá l̄ m.

T̄ ng truȳ n r̄ ng m̄ i khi túng tī n, ngài lī n đ̄ t n̄ n và kh̄ n v̄ i ch̄ thánh Têrêsa. Và r̄ i tī n b̄ ng đ̄ ng t̄ đầu mà đ̄ n cũng ch̄ ng hay bī t, c̄ nh̄ là t̄ trên tr̄ i r̄ i xū ng. Còn n̄ u kh̄ n r̄ i mà không linh, thì hình nh̄ ngài h̄ i b̄ h̄ n đ̄ i, đ̄ t t̄ ng ch̄ Thánh quay vào t̄ ng...

Cho đ̄ n bây gī gã v̄ n còn nh̄ l̄ i khuyên c̄ a ngài v̄ vī c s̄ đ̄ ng tī n b̄ c:

- Đ̄ i v̄ i nh̄ ng vī c c̄ n thī t, thì b̄ c trī u, b̄ c t̄ cũng s̄ n sàng chi, nh̄ ng đ̄ i v̄ i nh̄ ng vī c đ̄ th̄ a, thì m̄ t đ̄ ng, m̄ t c̄ c cũng không.

Nguyên t̄ c này đã đ̄ c ngài áp đ̄ ng vào chính cū c s̄ ng c̄ a ngài. Đ̄ ng đ̄ ng là m̄ t v̄ Giám m̄ c tiên kh̄ i c̄ a m̄ t giáo ph̄ n, th̄ mà cū c s̄ ng c̄ a ngài v̄ n luôn đ̄ n s̄ và đ̄ m b̄ c, n̄ u không mū n nói là kh̄ c kh̄ . M̄ t chī c gī ng nh̄ , không n̄ m. M̄ y b̄ qū n áo, không kī u c̄ . Gī y ngài dùng đ̄ vī t là nh̄ ng t̄ l̄ ch, nh̄ ng phong th̄ hay nh̄ ng t̄ gī y đã đ̄ c dùng m̄ t m̄ t.

Ngoài nh̄ ng b̄ n r̄ n v̄ i công vī c xây đ̄ ng giáo ph̄ n, ngài luôn dành l̄ y nh̄ ng giây phút thinh l̄ ng đ̄ c̄ u nguȳ n, cũng nh̄ làm vī c m̄ t cách riêng t̄ và trí th̄ c, ch̄ ng h̄ n nh̄ vī t nh̄ ng bài hū n đ̄ c, đ̄ ch tr̄ n b̄ sách các bài đ̄ c và nh̄ ng tác ph̄ m đ̄ s̄ khác nh̄ cū n “T̄ thū t” c̄ a thánh Augustinô. Khi đ̄ c l̄ i b̄ n đ̄ ch c̄ a ngài, gã m̄ i th̄ m ph̄ c s̄ am hī u rành r̄ i tī ng Pháp c̄ a ngài.

B̄ ng tâm tình c̄ a nh̄ ng nḡ i con giáo ph̄ n qua nh̄ ng k̄ nī m đ̄ c ch̄ p n̄ i, gã c̄ m th̄ y qū th̄ c ngài là m̄ t nḡ i cha trên c̄ tuȳ t v̄ i.

Gã Siêu gasieu@gmail.com